

BROJ

7

DIPLOMATIJA   **BEZBEDNOST**   **KULTURA**
RELIGIJA   **NETWORKING**   **SPORT**
DANI BEOGRADSKJE DEBATE

**FAKULTET ZA DIPLOMATIJU I
BEZBEDNOST U PARTNERSTVU
SA CEMOKS**

FEBRUAR 2018. GODINE

MILOŠ CRNJANSKI U DIPLOMATIJI

Predavanje

prof. dr Mila Lompar

MILOŠ CRNJANSKI

Dana 22. februara, u svečanom holu Fakulteta za diplomatiju i bezbednost, održana je tribina u sklopu projekta Diplomatski potencijal Republike Srbije, a koji je organizovan od strane Centra za međunarodne odnose i kulturnu saradnju. Tema tribine je bila uloga Miloša Crnjanskog u diplomatiji. Na tribini je govorio profesor Filološkog fakulteta i predsednik Zadužbine Miloš Crnjanski, prof. dr Milo Lompar, a moderator tribine bio je jedan od osnivača Centra za međunarodne

odnose i kulturnu saradnju, Nikola Stanišić.

Prof. Lompar je, godinama radeći u Zadužbini Miloša Crnjanskog, ali i držeći predavanja za javnost, već postao sinonim za razumevanje političkog bića fenomena srpske kulture, kakav je Miloš Crnjanski. U tom ključu je bilo nemoguće zaobići, radi razumevanja traga koji je u diplomatiji ostavio Crnjanski, političke svetonazore, koje je Crnjanski najeklatantnije obznanio u domo-

vini, u polemikama sa građanskom inteligencijom oko Srpkog književnog glasnika, levičarima ili Krležom. Ipak, profesor nije propustio da napomene koliko su manje uloga i odgovornost koje je Crnjanski imao u diplomatiji, od onih koje su imali Rakić, Dučić ili Andrić. Čak, ne odolevši onom uvek lebdećem, trivijalnom, ali zanimljivom utoliko što je bezazlen, rivalitetu koji je između Crnjanskog i Andrića postojao u književnosti, profesor je napomenuo da je topografija Berlina iz vremena kada je Crnjanski službovao u njemu, potpuno razorena bombardovanjima i uništavanjima iz Drugog svetskog

rata, dok je "Andrićev" Berlin još uvek živ i opipljiv, čulno uočljiv, i da se još uvek možemo šetati hodnicima kojima je hodao Andrić.

Ostavimo čitaocima da dalje dočaravaju sve proizilazeće paralele iz života ove dvojice meteora naše kulture XX veka, a na osnovu ove opaske koja ima specifičnu težinu samo u slučaju kada je iznose poznavao materije poput uvaženog profesora Lompara.

Biografske podatke koje je na tribini izneo moderator Nikola Stanišić, nećemo ponavljati ovde. Međutim, nije zgorog napomenuti značaj Embahada, koje su kapitalno delo u formi političkih memoara i političkih tekstova Miloša Crnjanskog, posthumno objavljenih. Istoričar Andrej Mitrović izričit je u preporuci da se kao istorijski izvor mogu koristiti, ali uz veliki oprez. Ono u čemu je Crnjanski specifičan, jeste činjenica da je skoro sve vreme svoje diplomatske službe bio vezan, što službeno, što prirodnom svog položaja atašea za štampu ili kul-

туру, za novinarstvo, koje zahteva po prirodi dobru moć zapažanja i političke pronicljivosti. Imajući u vidu njegov pesnički senzibilitet, zaista je dragoceno u Embahadama videti Balugdžića, koga Crnjanski opisuje politički kao kapučehaju, i to poslednjeg, a sentimentalno kao rusofila, koji je čovek crnorukačke provenijencije, karadorđevićevac, ali i socijalista, pa koji ne zna ni kako kao ambasador u Berlinu da se snađe u novoj Nemačkoj, niti kako, npr. da reaguje na ubistvo Stjepana Radića u Skupštini, itd.

Niz takvih opažanja i opisa kod Crnjanskog daju nam utisak živosti tih likova koji su neposredno uticali na istoriju, od kneza Pavla, Stojadinovića, preko grofa Čana i italijanskog kralja, pa do Musolinija, ili generala Simivića koga naziva "karikaturom De Gola". Međutim, nemojmo se zavarati da je kod Crnjanskog taj pesnički senzibilitet koji mu pruža dubinske uvide u karakter aktera politike Evrope

iz međuratnog perioda, neka puka naivnost. Naprotiv, politički od pesničkog senzibilitet je u slučaju Crnjanskog nerazlučiv, što su dobro pokazale i Seobe. Zato se treba ozbiljno zamisliti nad uputima Crnjanskog, koji obznanjuje da je spoljna politika na Balkanu lovište kraljeva, ili kada nam prenosi da za vreme Balugdžića mi spoljnu politiku, prema ambasadorovom mišljenju, nismo ni imali. Crnjanski

je ipak upoznao Evropu i Evropljane, služeći svojoj državi, u vreme njenih najvećih lomova. Evo vrednosti diplomatske uloge Crnjanskog koji nam donosi sliku Gebelsa u Embahadama: "Kad su me predstavljali, videh koliko je slabašan, omalen, sa nogama koje su bile, obe, ćopave, kao u kopitu. Gebels je imao lice majmunsko, lice španskih, dvorskih patuljaka, a kao majmun se i kretao. Međutim, imao je lepe, umne, crne, oči, a glas glumaca".

Kod Crnjanskog je sve u skiciranju scenografije, analizi ličnosti i evokaciji istorijskih reminiscencija, koje pomažu u razumevanju trenutka. Ipak, arhivi i dokumenta, pokazuju da je Crnjanski bio revnosni i lojalni službenik, što je uostalom i platio izgnanstvom.

Nećemo pogrešiti, uostalom, ako kažemo da su Kod Hiperborejaca, Iris Berlina, Knjiga o Mikelanđelu i Embahade najznačajnije nasleđe diplomatske uloge Miloša Crnjanskog.

Mi vam ovde nismo prepričali tribinu o diplomatskoj ulozi Miloša Crnjanskog, jer bi to imajući u vidu znanje i uverljivost profesora Lompara, bilo nezahvalno. Centar za međunarodne odnose i kulturnu saradnju vam može preporučiti Embahade, kao i izučavanje rada Nikole Miloševića, Andreja Mitrovića, Slobodana Vladušića, Mirka Magaraševića, Zorana Avramovića, i mnogih drugih, ali nadasve profesora Mila Lompara, radi razumevanja ne samo diplomatske, nego i šire gledano,

kulturološke celine koju sam za sebe predstavlja Miloš Crnjanski.

Nadamo se da ćemo u budućnosti sa svoje strane imati priliku da organizujemo još ovakvih tribina, i zahvaljujemo se partnerima među kojima su Laguna, Citroen, Nedeljnik i drugi, kao i Fakultetu za diplomatiju i bezbednost, koji je omogućio da se ova tribina realizuje.

www.diplomatija.com

📷 / fakultetdiplomatiјabezbednost

📘 / fakultetdiplomatiјabezbednost

**ФАКУЛТЕТ ЗА ДИПЛОМАТИЈУ
И БЕЗБЕДНОСТ**

ЦЕМОКС